

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๘

หมอในหัวใจของคนไข้

เราไปสงเคราะห์โรงพยาบาลแต่ละแห่ง ๆ เราไม่ได้ตั้งใจสงเคราะห์โดยเฉพาะนะ เรายังมีกระจายออกอีก ดูทุกอย่าง ดูสภาพของโรงพยาบาล ดูอากัปภิกิริยาของหมอของพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับคนไข้ พร้อมกับมาเกี่ยวข้องกับเราด้วย มีอากัปภิกิริยาอย่างไร กระด้างกระเดื่องอย่างไร หรืออ่อนน้อมถ่อมตนอย่างไร เป็นกิริยาของธรรมหรือเป็นกิริยาของกิเลสที่เข้ามาหามาเกี่ยวข้องกับกันนี้ ดูละเอียดพูดกันให้ชัด ๆ เสีย แต่ไม่รู้ที่เราดู มีแต่เขามาดูดับเราจะให้เราอ้าปากให้ดูข้างใน เราไม่อ้า แต่เวลาเราดูดับเขาเขาจะอ้าหรือไม่อ้าไม่รู้ ทะลุเลย ไปโรงพยาบาลไหนดู... เพราะเราไม่ให้เพียงการสงเคราะห์เท่านั้น เรายังดูอากัปภิกิริยาของหมอนี้จะเป็นประโยชน์แก่ตนและคนไข้ได้มากน้อยเพียงไร หรือจะเอาไปอย่างโก้ ๆ เก๋ ๆ แบบภูมิใจเจ้าของแต่เป็นเรื่องลึ้มตัวไม่รู้ลึ้มตัวนั้นก็ไม่ได้ โรงพยาบาลไหนไปที่ไหนต้องดูให้ละเอียดล่อ

ไม่ใช่ว่าไป-ไปให้ สักแต่ทำให้เฉย ๆ อันนี้เป็นเรื่องเล็กน้อย หัวใจคนที่จะปฏิบัติต่อกันเป็นเรื่องใหญ่โตมาก นั่นเราดูตรงนั้นต่างหาก คนไข้กับหมอ และหมอกับตัวเองเกี่ยวกับเรื่องศีลเรื่องธรรมเป็นอย่างไรบ้าง หรือลึ้มเนื้อลึ้มตัวเห็นเขายกยอปอปั้นเห็นว่าเป็นหมอก็เป็นบ้าไปเลย เลยกลายเป็นหมาไปอย่างนั้นก็มิเยอะนะ หมอกลายเป็นหมาไปเยอะ เวลานี้มากอยู่นะ ลึ้มตัว กลายเป็นพ่อค้า เป็นพ่อค้าก็เป็นหมาไปเลย ไม่มีศีลมีธรรมภายในใจ ขูดเอาเลือดเอา รวยไหนจนตรอกจนมุมเท่าไรยิ่งสนุกยิ่ง ๆ อย่างนี้ละเขาเรียกว่าพ่อค้าหรือเรียกว่าหมา ไม่มีความเคารพยำเกรงไม่มีหิริโอตตัปปะพอฉวยโอกาสได้ฉวยเอา ๆ อย่างนี้เป็นประเภทของสัตว์ ไม่เป็นประเภทของมนุษย์เราดูกันไม่ได้ อย่างนั้น

นี่ไปโรงพยาบาลไหนพูดจริง ๆ เขาจะดูเราขนาดไหนเปิดอกให้ดู แต่ออกเขาจะเปิดหรือไม่เปิดก็ตามเราดู ไปโรงไหน ๆ ดูหมด บางทีก็ไปพูดเป็นลักษณะหลวงพ่อ หลวงตา ไปพูดเซ่อ ๆ ซ่า ๆ ให้เขาดูเขาก็มีบางแห่ง แต่เราก็เห็นใจเขาเพราะเขาไม่รู้ไม่รู้เจตนาของเราที่แสดงออกมานั้นเพื่ออะไร ๆ เขาไม่รู้ มันก็ต้องตอบรับกันเป็นธรรมดา เขาก็เข้าใจว่าหลวงตาผีบ้ามาจากไหน มาจากไหนมาดูดับคน เราอยากว่าอย่างนั้นนะ

มันมีนี่แต่ละโรง ๆ ไม่มีมากมีน้อยมี และมีจำนวนมากก็มีที่ทำให้เกิดความสลดสังเวชเวลาผ่านเข้าไป ๆ ดูไป เพราะเขาไม่รู้ความหมายของเรา เราเข้าไปอย่างนั้นมาดูอะไร เราให้เขาพาไปดูเครื่องมือแพทย์ แต่เราดูเครื่องมือข้างในของเขาเป็นอย่างไรเขา

ไม่รู้มันซี เมื่อคนหนึ่งไม่รู้มันก็สนุกสักสนุกขโมยใช้ไหมล่ะ เจ้าของนอนหลับขโมยก็สนุกกว่าเขาหมด อันนี้เจ้าของเองไม่รู้มันก็สนุกกว่าดับละซี ถ้ามีความรู้ณะเรากว่าดับมานานแล้ว แต่นี้เสียตายที่ไม่มีความรู้ เชอ ๆ ซ่า ๆ ไปอย่างนั้นละ

เรื่องหมอกับศีลธรรมนี้แยกกันไม่ออก อันนี้สำคัญมากที่สุดนะ ถ้าหมอได้แยกจากศีลธรรมแล้วก็เท่ากับคนละฝั่งละแดนกับประชาชน ถึงจะไปรักษาก็ไม่สนิทใจ คนใช้จำเป็นก็ไปอย่างนั้นละไปรักษา แต่หาความสนิทใจไม่ได้ ถ้าหมอมีธรรมภายในใจพยาบาลมีธรรมภายในใจนี้เข้ากันได้สนิท แม้โรคจะหายไปแล้วก็ตาม คุณค่าของหมอจะเด่นอยู่ในหัวใจของคนไข้ เพราะคุณธรรมเป็นสิ่งที่มีน้ำหนักมากกว่าเงิน เงินอยู่ที่ไหนก็มี แต่คุณธรรมไม่ได้มีง่าย ๆ นะ คุณธรรมเป็นเครื่องประดับคนให้มีคุณค่า ไม่ค่อยมีในหัวใจคนนะ

นี่ก็ช่วยมา ๖๐ กว่าโรงพยาบาลแล้วนะ เป็นล้าน ๆ แต่ละโรง ๆ เต็มนี้ก็ ๒๐๐ กว่าล้านแล้ว เฉพาะโรงพยาบาลนะ ๒๐๐ กว่าล้าน โรงร่ำโรงเรียนเราไม่นับ สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ คนทุกข์คนจนไม่นับ นับเฉพาะโรงพยาบาล ๒๐๐ กว่าล้านแล้ว ไปที่ไหนดูละเอียดลออไม่ว่าที่ไหน โรงร่ำโรงเรียนก็เหมือนกันไปไหนดู ตามีหุมีจิตมีคิด ไตร่ตรอง ดูคนไข้ดูหมอ คนไข้ไม่ค่อยสนใจดูอะไรมากนัก เพราะเป็นคนที่จะช่วยตัวเองไม่ได้ต้องหวังพึ่งผู้อื่น กิริยามารยาทจึงสะเปะสะปะเป็นธรรมดา แต่พวกหมอพวกพยาบาลที่จะให้ความร่วมมือแก่คนอื่นซึ่งสำคัญมากนี้ นี่ชัดุดตรงนี้ละ

คนไข้ก้าวเข้าไปหาหมอ หมอเอาอะไรออกมาต้อนรับคนไข้ ไม่ใช่มาบีบฉีดยาให้ปุบนะ กิริยามารยาทของหมอนั้นมาที่หนึ่ง กิริยามารยาทของหมอของพยาบาล การไต่ถามด้วยความเอื้อเฟื้อหรือความเมตตาอารีต่อกัน กิริยาทำทางอ่อนโยนนิ่มนวล ให้ความอบอุ่นแก่คนไข้ นั้นคนไข้ถูกยาแล้วนั้น ยังไม่ได้ใส่ยาคนไข้ถูกยาคือมารยาทของหมอแล้ว จุดสำคัญอยู่ตรงนั้นนะไม่อยู่ตรงไหน ยิ่งปฏิบัติรักษากันด้วยดีด้วยแล้ว ก็ยิ่งซึ้ง ๆ คนไข้เวลานั้นจะไปหวังพึ่งใคร พึ่งหมอ ชีวิตจิตใจอยู่กับหมอทั้งนั้น อยู่กับพยาบาลอยู่กับหมอ เมื่อมีผู้เอาใจก็ภูมิใจคนเราก็อบอุ่น พอไปปิดปุบ ๆ โอ๊ย ตายเลย สลบจะว่าอะไร

เพราะฉะนั้นมารยาทจึงมาก่อนยา นี่เราก็เคยสอนหมอ ไปหลาย ๆ โรงไปนานเข้า ๆ เราก็สอนบ้าง โรงไหนที่ควรจะสอนเราก็สอน ไม่ใช่สอนทุกโรงไปนะ บางโรงก็หุหนวกตาบอดไปเสีย บางโรงก็สอน มันสมควรหนักเบาเล็กน้อยเราก็อ้างไปตามเรื่อง บางโรงเอาหนัก ๆ ก็มี พวกที่สนิทสนมกันเอาหนัก ๆ ก็มี พวกหน้าบึ้งว่าอย่างนี้ก็มี เห็นคนไข้เข้ามาละหน้าบึ้ง เขาเอาเงินมาให้ยังไม่รู้อีกหรือ หมอไม่มีคนไข้หมอเอา

เงินมาจากไหนมาตั้งตัวเป็นหมอได้ มาเย่อหยิ่งจองหองได้หรือ ไม่มีเงินเย่อหยิ่งไม่ได้

เพียงแต่คำว่าหมอไม่เกิดประโยชน์ถ้าไม่มีใครมาอุดหนุนนะ คนไข้เข้ามาแต่ละคน ๆ นี้ตราพระเจ้าแผ่นดินติดกระเป๋าเขามาตลอด เห็นไหมตราพระเจ้าแผ่นดินติดอยู่ในแบงก์อยู่ในธนบัตรนั้นนะ แต่ละใบ ๆ แต่ละฉบับ ๆ มีตราพระเจ้าแผ่นดิน นั่นละของมีคุณค่าอยู่นั้นเขาเอาออกมาให้เรา เรามีหน้าที่รักษาเขา ถ้าเขาไม่มารักษาเงินก็ไม่ได้ หมอที่ตั้งไม่อยู่นะล้มระนาวไปเหมือนกันกับงานทั่ว ๆ ไปนั่นแหละ อันนี้หมอตั่งได้ก็เพราะคนไข้ เพราะฉะนั้นจึงต้องเห็นคุณค่าของคนไข้ซิ คนไข้เขายังเห็นคุณค่าของหมอ หมอทำไมจะไม่เห็นคุณค่าของคนไข้ เพราะมีคุณค่าด้วยกันนี่นะ เวลาจะสอนก็สอนอย่างนั้นแล้ว บางแห่งก็ตาบอดไปเสียหูหนวกไปเสีย บางแห่งก็ตาดีหูดีใจเข้าเรื่อย

เอาละวันนี้พูดเท่านี้ละ